

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAHOVEI — 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON No. 16/98

S U M A R

D-l Chaumié și justiția represivă, de d-l I. Ionescu-Dolj ;

JURISPRUDENȚA :

Curtea de casație, s. I: D. M. Kokinov cu Vanghele D. Nasi ;

Curtea de apel București, s. I: Ion F. Ghițulescu cu Cocioceanu și Maria Rădulescu, cu o Observație de d-l D. Alexandrescu ;

Curtea de apel Iași, s. II: Emma Lisosky cere înlocuirea unor membri în consiliul de familie al minorului Racoviță ;

Tribunalul județului Bacău: Nicolae Ionița cu Aristița St. Tomița ;

Curtea din Cambér; Curtea de casație din Franța ;

Trib. civil din Bourg: Responsabilitate; animal; culpă, cu o Observație.

Bibliografii.

D-l Chaumié și justiția represivă

Cum trebuie să instruiți în crime și delict?

D-l Chaumié, noul ministru de justiție al Franței, a ordonat ca pe viitor în crime și delict să se cerceteze și să se constate nu numai circumstanțele în care crima s'a comis, dar și cauzele sociale îndepărtate care au condiționat sau determinat pe autor a deveni delicuent sau criminal, considerându-l în raport cu colectivitatea — cestiune ce face obiectul unui interesant articol semnat de ilustrul judecător de instrucție din Paris, *Louis Albanel* și publicat sub titlul de «*Crimes de sang*» în marele ziar parisian *Le journal*, No. 4953 din 23 Aprilie a. c.

D-l Chaumié, cerând aceasta magistraturei în fruntea căreia se află, se arată ca un convins partizan al spiritului nou în dreptul penal, deci sistemului de individualizare a pedepsei, bazat nu numai pe studiul faptului dar și pe acela al naturii individului ca și al mediului, sistem în care judecătorul trebuie să vadă înaintea sa, nu un furt, o excocherie, un omor sau un asasinat, care se pedepsește de obicei cam cu atât; dar pe cutare spărgător, sau pe cutare excroc, omorător sau asasin, să judece adică oamenii individual așa cum sunt în carne și oase, cu pasiuni și sentimente, în raport cu semenii săi, nu în mod general și egal, cum îi privește școala clasică a codului penal.

Pentru d-l Chaumié a venit timpul de a trece de la teorie la practică. Pentru aceasta se cere însă ca judecătorul să fie un profund cunoscător nu numai al oamenilor și lucrurilor, dar și al sufletelor, ..., căci și sufletele au legile lor.

Să aibă judecătorul — cu alți termeni — cunoștința studiilor sociale și psihologice, singurele care dezvoltă spiritul de observație.

August Comte, fondatorul filosofiei pozitivistice, clasează studiul științelor sociale înaintea tuturilor cunoștințelor omenești; iar Garraud, în aceeași ordine de idei, adaugă că «*il y a un mariage à conclure entre la science d'observation et la science de raisonnement, et cette union c'est la sociologie criminelle qui la rendra possible et féconde*» și d-l Chaumié vede cu ochi buni această căsătorie, căci e cel d'întâiu ministru de justiție care o încurajează fațiș, făcându-i prima scrisoare de dragoste, — căsătorie, care va aduce dreptului penal ca zestre, un mare bagaj de . . . . . cunoștințe.

În ceea ce ne privește credem că acest mariaj, va da roade fericite căci, crima sau delictul nu sunt fapte izolate și singulare, fără nici o legătură cu viața anterioară și exterioară a individului, fără legătură cu educațiunea lui, cu precedentele hereditare și personale, cu condițiile economice și sociale în care a trăit infractorul; ci din contră, ele sunt produsul tuturilor acestor factori, sunt un ce complex, un proces psycho-social, în care toți factorii enumărați au partea lor contributivă. Ei sunt bulionul de cultură al crimei după cum spune Lacassagne, iar infractorul, *est une personnalité complexe, à la fois biologique, psychologique et sociale*, după ultima formulă a lui Ferri.

Când voim dar a instrui o crimă, ea trebuie privită din toate aceste puncte de vedere, căci de toate aceste împrejurări — speciale fie cărui individ — trebuie să se țină socoteală când e vorba de a cumpăni sau judeca gradul de responsabilitate al infractorului; or, până azi, atât în Franța, cât și la noi mulți din acești factori rămân necunoscute juriului sau judecătorului fondului, pentru simplul motiv că nu au fost adunați sau constatați.

Sunt judecători cari stau prea puțin de vorbă cu inculpatul și toată conversația cî cinuită se reduce la câte-va tipice întrebări: *ai furat? ai omorât? etc.*; unde s'a întâmplat faptul și când, și în fine, mai rari sunt acei cari insistă să întreabă și cari a fost motivele. Or, tocmai această ultimă întrebare e cea mai principală și asupra ei trebuie mult insistat, căci după cum bine observă Garraud: *«parmi les criminels, il y a ceux qui ne devraient pas entrer en prison et il y a ceux qui ne devraient pas en sortir»*.

Ba mai mult, un mare rău pe care l'am putut observa în practică din multe dosare, e că instrucția se face numai *à charge*, nu și *à décharge*; or, o instrucție făcută astfel nu e completă, e unilaterală și poate înșela pe judecător în pronunțarea culpabilității, să, cu alți termeni, e o acuzare fără apărare, e călcarea flagrantă a principiului fundamental de justiție că: nimeni nu poate fi condamnat înainte de a fi complet, dar complet ascultat, și în acest caz, cu drept cuvînt se poate spune că condamnarea nu e justă.

D-l Albanel, privește însă cestiunea și din punctul de vedere al foloaselor ce le poate trage și omul de știință din aceste monografii criminale, ce se vor întocmi, ce statisticele criminale vor înscris, căci, cum foarte bine observă d-sa, până azi statisticele sunt mute asupra originii și cauzelor crimei, date, care, pentru sociolog și criminalist sunt de o importanță netăgăduită.

Locul nu ne permite a urma pe d-l Albanel în celelalte cestiuni asupra cărora se pronunță în articolul său: *pourquoi et comment l'homme devient-il criminel, quand il n'est point un dégénéré, un criminel-né, comme disait l'éminent professeur Lombroso, et lorsqu'il ne se trouve point sous l'empire d'une passion ou d'un sentiment violent, faisant disparaître tout ou partie de s'a volonté* (?)?, precum și acea asupra mijloacelor sau remediilor de a combate crima (?) căci intenția noastră a fost de a semnală importanța măsurilor luate de d-l Chaumié în interesul bunului mers al justiției.

J. Jonescu-Dolj
Procuror la Tribunalul Ilfov

(1) Răspunsul la această cestiune îl circumscrie d-l Albanel, numai la o parte din infractori și anume la acei ale căror fapte sunt produsul factorilor sociali și biologici, pentru cari susține că *procesus criminel*, ia naștere mai în tot-d'a-una din starea de vagabondaj anterioară faptului, mai mult sau mai puțin prelungită.

Le vagabondage et pour ainsi dire l'antichambre de la criminalité, zice d-sa, trebuie a se conserva deci, prin toate mijloacele contra acestei cauze de criminalitate.

(2) Ca îndreptare crede că singurul mijloc e impunerea muncii în mod legal pentru toți vagabonzii refractari, punându-i în închisori, unde să-și petreacă timpul, contractând astfel obiceiurile unei vieți regulate și normale etc.

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 19 Aprilie 1906

Președenția D-lui CHR. PHERECHYDE, Prim-Președinte

D. M. Kokinov cu Vanghele D. Nasi

Legea asupra drepturilor proprietarilor. — Recurs făcut pe temeiul și după prescripțiunile acestei legi. — Lipsa alegerii de domiciliu prin petiția de recurs. — Nulitatea recursului. — (Art. 12 din legea asupra drepturilor proprietarilor).

Hotăririle pronunțate de instanțele de fond, cu formele și respectarea termenelor prescrise de legea asupra drepturilor proprietarilor, nu pot fi atacate de cât pe calea și cu observarea formelor arătate de acea lege.

Prin urmare, este nul recursul declarat conform citatei legi, dacă cel ce usează de această cale, nu face alegere de domiciliu, prin petițiunea de recurs.

Decisiunea 181/906. — Declarat nul recursul făcut de D. M. Kokinov contra sentinței Tribunalului Constanța cu No. 268/905 dată în proces cu Vanghele D. Nasi.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Tănăsescu din partea intimatului în desvoltarea incidentului de neadmisibilitatea recursului;

Pe d-l avocat Vladimir Atanasovici din partea recurentului în combateri;

Deliberând,

Asupra incidentului de a se declara nul recursul, ridicat de intimat:

Având în vedere sentința supusă recursului, prin care tribunalul a respins ca tardiv apelul făcut de recurentul de azi D. M. Kokinov în contra cărței de judecată a judelei Ocol. Constanța cu No. 196/905;

Având în vedere că recurentul D. M. Kokinov, a intentat în contra chirieșului său Vanghele D. Nasi, intimatul de azi în recurs, acțiune conform legii asupra drepturilor proprietarilor, cerând resilierea contractului de închiriere și daune, pe motiv că n'a respectat condițiunile prevăzute la No. 4 și 5 din contractul de închiriere vizat de Administrația financiară Constanța sub No. 2705/903;

Considerând că procesul fiind judecat d'înainte instanțelor de fond cu formele și respectarea termenelor prescrise de legea asupra drepturilor proprietarilor, urmează că hotărîrea tribunalului nu poate fi atacată de cât pe calea și cu formele arătate de acea lege pentru a se ataca asemenea hotărîri;

Considerând că prin art. 12 din legea proprietarilor se dispune că recursul va fi nul dacă cel ce usează de dînsul nu face alegere de domiciliu în București;

Considerând că în specie, recurentul nefăcând această alegere de domiciliu, urmează a i se anula recursul.

Pentru aceste motive, Curtea, declară nul recursul.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SEC. I

Audiența de la 4 Aprilie 1905

Președenția D-lui SC. POPESCU, Prim-președinte

I. F. Ghiulescu cu Cociocanu și Marin Rădulescu

Decisiunea civilă No. 88

Convențiuni matrimoniale. — Stipulațiunea de către o femeie minoară în o asemenea convențiune că imobilele dotale se pot înstrăina cu consimțîmintul ei. — Nulitatea înstrăinării

imobilelor dotale făcute de femeia minoară, fără observarea formelor prescrise pentru minori neemancipați. — Efectele anulării unor asemenea înstrăinări. — Posesor de rea credință. — Obligațiunea unui asemenea posesor de a restitui fructele odată cu bunurile ce se revendică. — Constructor de rea credință. — Dreptul său de a fi despăgubit, de valoarea materialului și prețul muncii. — Efectele anulării unei vânzări, față de incapabili. — Cazul în care ei trebuie să restituie ceea ce a primit, adică prețul. — Drept de retențiune. — Dacă constructorii de rea credință au acest drept. — (Art. 1231, 1252, 1770, 485, 487, 494 și 1164 C. civil).

1. De și, conform art. 1231 C. civil, femeia minoară capabilă de a se căsători poate, fiind asistată de persoanele al căror consimțământ e necesar la căsătorie, adoptând regimul dotal, să stipuleze prin contractul său matrimonial, alienabilitatea imobilelor sale dotale, conform art. 1252 C. civil, întru cât femeia și-a rezervat dreptul ca înstrăinarea să se facă numai cu consimțământul ei, o asemenea înstrăinare nu se poate face în mod valabil în timpul minorității femeii de cât cu observarea formelor prescrise pentru vânzarea bunurilor minorilor neemancipați, întru cât participarea bărbatului la actul de vânzare nu poate da soției o capacitate pe care legea i-o refuză.

2. Anularea unei vânzări are de efect a pune pe părți în aceeași stare în care se găseau în momentul vânzării, iar nulitatea pronunțată se resfrânge nu numai asupra părților, ci și asupra terților cărora cumpărătorul le-a concedat vre-un drept real asupra lucrului vândut, după cum aceasta rezultă evident, în ce privește ipoteca din art. 1770 C. civ. care nu este de cât aplicăția principiului «resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis».

3. Conform art. 485 — 487 C. civil, posesorul unui imobil nu câștigă fructele de cât când posedă cu bună credință, iar în caz contrariu, adică atunci când vitiile i sunt cunoscute, el e dator a restitui proprietarului fructele odată cu bunurile ce se revendică.

4. După art. 494 C. civil, constructorul, chiar de rea credință, are dreptul de a fi despăgubit de valoarea materialului și prețul muncii, dacă proprietarul locului, preferă a reține lucrările făcute.

5. De și prin efectul anulării unei vânzări, lucrurile urmează a se pune în starea în care se găseau în momentul vânzării, adică, părțile să-și restituie reciproc ceea ce au primit, această regulă însă, suferă o excepție în ce privește pe incapabili, cari, după art. 1164 C. civil, nu întorc ceea ce au primit în timpul incapacității lor, de cât dacă se dovedește că ceea ce au primit le-a profitat; căci altfel protecția acordată lor de lege, ar fi iluzorie.

6. Constructorilor de rea credință nu li se poate recunoaște dreptul de retențiune, asupra imobilelor ce se revendică.

S'a ascultat d-nii avocați Ștefănescu-Priboi și Paul Negulescu din partea apelantului Ion F. Ghițulescu, d-l avocat V. T. Căciocof din partea fraților Gh. și M. Cocioceanu, și d-l avocat Gr. Duca din partea intimatului Marin Rădulescu.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Ion F. Ghițulescu, în calitate de moștenitor al def. Maria Gh. Cocioceanu, în contra sentinței Trib. Ilfov, secția III cu No. 590 din 22 Septembrie 1904;

Având în vedere că, prin actul dotal autentificat de Trib. Ilfov, secția de notariat la No. 304 din 16 Ianuarie 1891, Maria Gh. Cocioceanu, în vîrstă de 16 ani, stipulează că ea împreună cu soțul său Gh. Cocioceanu poate înstrăina averea nemiscătoare ce i se constituie dotă prin acel act, compusă din imobilele situate în București, unul în calea Plevnei No. 238 și 240, și altul în calea Griviței No. 233; că, prin actul autentificat de același Tribunal la No. 5671 din 13 August 1881, șapte luni numai de la data actului dotal, soții Maria Gh. G. Cocioceanu vînd de bună voie lui Gh. I. Cocioceanu, tatăl soțului G. G. Cocioceanu cele două imobile dotale pe prețul de 50000 lei; că, încetând din via-

ță cumpărătorul, fii săi intimații Gheorghe și Mihail Gh. Cocioceanu, prin actul autentificat la No. 15653 din 2 Decembrie 1899, constituie asupra acestor imobile o ipotecă în profitul intimatului Marin Rădulescu pentru suma de 150000 lei; că la 2 Octombrie 1900, Maria Gh. Cocioceanu intență acțiune în contra intimaților fraților Cocioceanu și Marin Rădulescu, cerînd anularea actului de vânzare și de ipotecă, restituirea imobilelor libere de orî-ce sarcină, restituirea venitului pe 2 ani de la 1900 — 1902 inclusiv, și plata sumei de 2000 lei valoarea trusoului, acțiune intentată de la 18 August 1901 de către singurul moștenitor al său apelantul Ion F. Ghițulescu și respinsă de Tribunal prin sentința apelată; că, în fine, la rîndul lor intimații Cocioceanu introduc în ziua de 1 Noembrie 1902 acțiune reconvențională, prin care cer ca apelantul Ghițulescu să fie obligat a le plăti: a) lei 20000, valoarea lucrărilor efectuate de ei pe imobilele ce se revendică; b) lei 4000 plătită de ei pentru radierea unei ipotece constituită de Uța N. Sorescu înainte de a constitui zestrea ficei sale Maria Gh. Cocioceanu asupra celor două imobile; c) lei 2000 plătiți pentru rîscumpărarea embaticului; d) lei 3000 primii de Ghițulescu drept preț al părții sale în imobilul din calea Plevnei; e) lei 14000 valoarea bijuteriilor luate de Maria Gh. Cocioceanu când a părăsit domiciliul conjugal; și f) lei 50000 prețul vânzării, acordându-se și dreptul de retențiune asupra celor două imobile până la plata întreagă a tuturor acestor sume; Ascultând pe părți în susținerile și pretențiunile formulate prin aceste două acțiuni;

Având în vedere că, în virtutea art. 1231 din codul civil, femeia minoară capabilă de a se căsători, asistată de persoanele ale căror consimțământ e necesar pentru validitatea căsătoriei, poate prin contractul său matrimonial, adoptând regimul dotal, să stipuleze alienabilitatea imobilelor sale dotale, conf. art. 1252 C. civ.;

Având în vedere însă că, dacă prin contract stipulând înstrăinarea, femeia n'a conferit bărbatului său puterea de a înstreina singur, fără consimțământul ei, din contra și-a rezervat, ca în cazul de față, dreptul de a consimți la înstrăinare, de a înstrăina împreună cu soțul ei, o asemenea înstrăinare nu se va putea valabil face în timpul minorității femeii, de cât cu observarea formelor prescrise pentru vânzarea bunurilor minorilor;

Considerând, în adevăr că, după art. 430 cod. civ. minorul emancipat nu poate înstreina vre-un lucru nemiscător fără îndeplinirea formelor prescrise pentru minorii neemancipați; că importă puțin că minorul ar fi emancipat prin căsătorie pentru că dacă căsătoria are de efect a emancipa pe minor ea nu are de efect a-i da puterea și capacitatea ce legea recunoaște numai majorului, ast-fel că minorul emancipat prin căsătorie nu poate ca și cel emancipat de părinți să de consiliu de familie să înstreineze el însuși imobilele sale, fără formalitățile impuse de lege pentru acest fel de înstreinare; că prin nici una din dispozițiunile sale legea nu deroagă la principiile generale asupra acestui punct;

Având în vedere că, dacă în împrejurările de mai sus, femeia minoră emancipată prin căsătorie nu poate vinde singură imobilele sale, fără observarea formalităților prescrise pentru minorii neemancipați, aceasta nu o poate face în timpul minorității, nici împreună cu soțul său, participarea bărbatului la actul de vânzare neputându-i da o capacitate pe care legea i-o refuză;

Având în vedere că, conform acestor principii, vânzarea consimțită de soții Maria și Gh. Cocioceanu în favoarea lui Gheorghe I. Cocioceanu, prin actul autentificat de trib. Ilfov secția de notariat sub No. 5671 din 13 August 1891, în timpul căsătoriei și în timpul minorității femeii, fără îndeplinirea formelor prevăzute de lege pentru vânzarea bunurilor minorilor, urmează a fi anulate;

Având în vedere că anularea vânzării are de efect a

pune pe părți în aceeași stare în care se găseau în momentul vânzării; că nulitatea pronunțată are efect nu numai între părți ci și în contra terților, cărora cumpărătorul le-ar fi condat vre un drept real asupra lucrului vândut; că cumpărătorul, fiind considerat că n'a avut nici un drept asupra lucrurilor cumpărate, n'a putut transmite nici un drept asupra lor;

Că aceasta rezultă în mod evident, în ce privește ipoteca, din art. 1770 C. civ. care nu este de cât aplicarea regulei *resoluto jure dantis, resolutur jus accipientis*; că dar anularea vânzării atrage și anularea ipotecei constituite de cumpărător;

Având în vedere că, potrivit acestor reguli, cele două imobile, obiectul vânzării din 13 August 1891, trebuiesc degrevate de ipoteca consimțită de intimații Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu în favoarea intimatului Marin Rădulescu prin actul din 2 Decembrie 1899;

Având în vedere că apelantul Ghițulescu cere ca să i se plătească și venitul pe 2 ani, 1900 și 1901. al imobilelor ce revendică; că o atare cerere nu se face pentru prima oară în apel cum pretinde intimații; că ea a fost deja făcută la prima instanță atât prin petiția introductivă de instanță cât și prin concluziile orale puse în audiență; că numai în urma unei asemenea cereri Tribunalul, prin jurnalul No. 12247/903, a ordonat o expertisă pentru a se constata venitul;

Având în vedere că, din raportul expertului Petrescu, cu data de 19 Mai 1904, se constată că venitul celor două imobile este de 3076 lei anual sau în total pe doi ani, de la 1900 până la 1901 inclusiv, de 6152 lei;

Având în vedere că, după art. 485—487 C. civ., posesorul unui imobil nu câștigă fructele de cât când el posedă cu bună credință, iar în caz contrariu el este dator a le restitui proprietarului împreună cu lucrurile ce se revendică; că este posesor de bună credință când posedă ca proprietate în puterea unui titlu translativ de proprietate, ale cărui vicii nu-i sunt cunoscute; că el încetează de a fi de bună credință din momentul ce aceste vicii îi sunt cunoscute;

Având în vedere că, printr'un act sub semnătură privată, din 13 August 1895, intimații Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu recunosc că vânzarea făcută către defunctul lor tată în 1891 este simulată; că ei nu au nici-o pretenție și nici un drept de proprietate asupra imobilelor, obiectul vânzării, și că acel imobil continuă a fi proprietatea def. Maria Gh. Coceoceanu, reprezentată azi prin fratele și singurul său moștenitor, apelantul Ghițulescu;

Că, față cu această recunoaștere de la 1895, intimații Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu nu pot fi considerați de cât ca niște posesori de rea credință și ca atare să fie obligați să răspundă apelantului Ghițulescu și venitul lor pe 2 ani în sumă de lei 6152;

Având în vedere că printr'o declarație din 22 Noiembrie 1900, scrisă și subscrisă de def. Maria Gh. Coceoceanu, aceasta recunoaște că cu ocazia părăsirii domiciliului conjugal și-a luat parte din trusou, iar restul i s'a dat mai în urmă de soful său;

Că, față cu această recunoaștere, cererea apelantului Ghițulescu de a i se plăti suma de 2000, valoarea trusoului surorii sale Maria, cată a se respinge;

Având în vedere că e constant că intimații Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu au făcut construcție din nou, reparații radicale și diferite alte îmbunătățiri pe imobilele în litigiu; că aceste lucrări s'au executat de intimați după moartea tatălui lor Gh. I. Coceoceanu și în urma declarației lor din 13 August 1895, prin care recunosc că nu au nici un drept asupra acelor imobile, care continuă a aparține Mariei Gh. Coceoceanu; că în atare împrejurări ei trebuiesc a fi considerați ca niște constructori de rea credință;

Având în vedere că, potrivit art. 494 C. civ. constructorul chiar de rea credință are dreptul de a fi despăgubit de valoarea materialelor și prețul muncii, dacă proprietarul locului preferă a reține lucrările făcute;

Având în vedere, că, pentru stabilirea valorii lucrărilor, Tribunalul a ordonat o expertiză; că expertul Petrescu, prin raportul său din 3 Martie 1903, afirmă că aceste lucrări ar fi costat suma de 18161 lei. 30 bani;

Având în vedere însă că, ținând seamă de natura lucrărilor, calitatea materialelor întrebuințate, de timpul și modul în care lucrările au fost executate, Curtea, apreciind, găsește că suma arătată de expert este exagerată și că o sumă de 10000 lei e suficientă pentru a despăgubi pe intimați de toate cheltuielile făcute; că apelantul Ghițulescu declarând în ședință că reține pe seama sa lucrările executate, urmează a fi obligat să plătească valoarea lor, în sumă de 10000 lei, cât s'a apreciat de Curte;

Având în vedere că din actul de rescumpărare a embaticului, cu data de 29 Octombrie 1891, liberat de Ministerul Domeniilor, din actele de ipotecă și subrogație, date 9 Ianuarie 1891 și 22 Noiembrie aceleși an, cum și din procesul-verbal, al Trib. Ilfov secția de notariat No. 8887 din 3 Noiembrie 1897, se stabilește că imobilul din calea Plevnei 238 și 240, era supus la darea de embatic către stat și grevat de o ipotecă consimțită de Uta N. Sorescu, înainte de al da de zestre ficei sale Maria Gh. Coceoceanu, în profitul lui S. Zipper pentru suma de 3900 lei; că embaticul s'a rescumpărat de Gh. I. Coceoceanu în ziua de 29 Octombrie 1891, plătiind statului pentru această rescumpărare suma de 2000 lei, iar inscripția ipotecii s'a radiat de tribunal la 3 Noiembrie 1897 după cererea intimaților Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu, care au plătit creditorului ipotecar suma de 3900 lei garantată prin ipotecă; că aceste două sume fiind plătite de frații Coceoceanu și de tatăl lor, cererea de restituire să găsește întemeiată;

Având în vedere că intimații Coceoceanu nejustificând că ar fi plătit apelantului Ghițulescu suma de 3000 lei, drept preț al părții sale din imobilul în chestiune, cum pretend, cererea de a li se restitui această sumă cată a se respinge;

Având în vedere că intimații Coceoceanu în justificarea pretențiunii lor relativă la plata sumei de 14000 lei, valoarea bijuteriilor, intimații Coceoceanu au invocat o declarație din 22 Noiembrie 1900, scrisă și subscrisă de def. Maria Gh. Coceoceanu;

Având în vedere că prin acea declarație Maria Gh. Coceoceanu, recunoscând că a primit de la bărbatul său Gh. Coceoceanu bijuterii în valoare de 14000 lei, adaogă, și intimații nu contestă, că aceste bijuterii i s'a dat de soful său drept plată a pensiei alimentare ce trebuia să-i servească pe tot timpul procesului de divorț;

Că, dar, bijuteriile în valoare de 14000 lei fiind prețul renunțării ei la pensia alimentară ce i se datora de soful Gh. Coceoceanu, cererea acestuia de restituire e nefondată;

Având în vedere, în ce privește restituirea prețului vânzării, în sumă de 50000 lei, că intimații nu justifică cu nimic că tot sau parte din acest preț s'ar fi plătit Mariei Gh. Coceoceanu; că, prin actul cu data 13 August 1895, frații Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu recunosc că vânzarea din 1891 e simulată, că prin urmare nu s'a numărat prețul;

Având în vedere că chiar dacă intimații ar fi dovedit că prețul vânzării s'ar fi numărat Mariei Gh. Coceoceanu, apelantul Ghițulescu încă nu trebuie obligat la restituirea lui;

Considerând în adevăr, că deși, prin efectul anulării vânzării, lucrurile urmează a fi repuse în starea în care se găseau în momentul vânzării și prin urmare părțile să-și restituie reciproc ceia ce au primit, această regulă suferă o excepție în ce privește pe incapabili, cari, după art. 1164 C. civ. nu întorc ceia-ce au primit în timpul incapacității lor de cât dacă se probează că au profitat de ceia ce li s'a dat, căci altfel protecția acordată lor de lege ar fi iluzorie;

Având în vedere că intimații, care cer restituirea, nu

dovedesc cu nimic că Maria Gh. Coceoceanu ar fi profitat de prețul vânzării; că astfel fiind pretenția intimatilor de a li se restitui suma de 50000 lei cată a se respinge;

Având în vedere că cererea făcută de intimatul M. Rădulescu, prin concluziile scrise depuse în ziua de 30 Martie 1905, două zile după închiderea desbaterilor, de a li se permite să facă dovadă că prețul ipotecei plătit de el fraților Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu, ar fi profitat Mariei Gh. Coceoceanu, ne fiind făcută în ședință spre a fi discutată de cea-laltă parte, Curtea urmează a nu o ține în seamă;

Având în vedere că făcând compensație între sumele arătate mai sus ce părțile și dătoresc reciproc, și anume: 6152 lei datorită de intimatii Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu pentru venitul imobilelor, și suma de 15900 lei datorite de apelantul Ghițulescu pentru construcții, rescumpărarea embaticului și plata ipotecei constituită de Uța N. Sorescu, rămâne în profitul intimatilor o sumă 9748 lei, la a cărei plată apelantul Ghițulescu urmează să fie obligat;

Având în vedere că, intimatii Coceoceanu fiind niște constructori de rea credință, cererea lor de a li se recunoaște dreptul de retențiune asupra imobilelor ce se revendică cată a se respinge;

Având în vedere că în limitele mai sus arătate atât acțiunea intentată de Maria Gh. Coceoceanu, continuată de apelantul Ion F. Ghițulescu, cât și cererea reconvențională formulată de intimatii Gheorghe și Mihail Gh. Coceoceanu se găsește întemeiate și dar se cade a fi admise;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier V. Pretorian, Curtea, admite, etc.

(ss) Sc. Popescu, C. Gh. Dâmboviceanu, Sp. Stătescu, V. Pretorian.

p. Grefier (s) Gh. M. Dumitrescu

Observație. — Primul punct decis de Curtea din București, prin decizia ce publicăm astăzi, este în afară de oricare discuție. Atât doctrina cât și jurisprudența recunosc, în adevăr, că femeia minoră, care adoptă regimul dotal poate, cu asistența acelor în drept (art. 1231), să stipuleze alienabilitatea fondului dotal, conform art. 1251 din codul civil (¹).

Bărbatul astfel autorizat a înstreina imobilul dotal al femeii, nu va putea să-l înstreineze de cât observând formele prescrise pentru vânzarea bunurilor minorilor, femeia putând însă, cu asistența acelor în drept, să-l scutească de această formalitate (²).

Al doilea punct din această decizie nu suferă de asemenea nici-o îndoială. Este evident, în adevăr, că anularea sau resilierea unei vânzări se refrânge nu numai asupra părților contractante, dar și asupra terților cari ar fi dobândit de la cumpărător vre-un drept real asupra imobilului vândut. Aceasta nu este de cât aplicarea unei reguli cunoscute, pe care o găsim în art. 769, 830, 1380 și 1770 C. civil (³).

(¹) Cpr. C. București, *Dreptul* din 1881, No. 78. Vezi și alte autorități citate în t. VIII a Coment. noastre p. 57 și 263.

(²) T. Huc. IX, 57 și autoritățile citate în t. VIII a Coment. noastre, p. 57, nota 5. — *Contră*: Laurent, XXI, 28.

(³) Vezi t. VIII a Coment. noastre, p. 615, 764, 779, 787, nota 2 și 778. — Vezi însă art. 885 care, în materie de acțiune

Prin anularea vânzării, lucrurile fiind puse în stare în care erau înainte de încheierea contractului, cumpărătorul va restitui lucrul, iar vîndătorul va restitui prețul.

Prin aplicarea art. 1164 din codul civil, partea care, în momentul încheierii contractului, era incapabilă, nu va restitui însă ceea ce a primit în timpul incapacității sale, de cât dacă se va dovedi de partea adversă că ceea ce a primit i-a folosit personal (⁴).

Punctul al treilea din prezenta decizie este privitor la restituirea fructelor din partea posesorului de rea credință, soluție formal prevădută de art. 485 din codul civil. Curtea face aplicarea acestui text în toată rigoarea lui (⁵).

Punctul al patrulea din această decizie este privitor la interpretarea art. 494 din codul civil. Prin aplicarea acestui text, Curtea decide cu drept cuvînt, că acel care a făcut clădiri sau plantațiuni cu materialul său pe un fond străin, are drept la despăgubiri, în caz de revendicarea acestui fond. În adevăr, de câte-orî un posesor de rea credință, adică: care cunoștea viciile de proprietate ce infectau titlul său (art. 487), a zidit pe locul altuia, proprietarul pământului este în drept a ține pentru dînsul construcțiile făcute de posesor, sau a-l îndatora să le ridice. În caz când proprietarul fondului ar cere ridicarea construcțiilor, această ridicare se face cu cheltuiala posesorului, fără nici-o despăgubire pentru dînsul, el putînd chiar fi condamnat la daune pentru pagubele ce a putut suferi proprietarul locului, atât prin facerea acelor construcții, cât și prin ridicarea lor (art. 998, 999).

Dacă proprietarul locului preferă să păstreze pentru dînsul lucrările făcute de posesor, el trebuie să plătească acestui din urmă valoarea materialului și prețul muncii, fără a se lua în considerație sporirea valorii fondului prin facerea acestor lucrări.

Proprietarul care reține pentru dînsul lucrările făcute de altul pe fondul său, le aprobă, în adevăr, și ca atare, trebuie să le plătească, ca și cum ar fi pus el singur pe altul să le facă.

Soluția dreptului actual se deosebește deci, în această privință, de soluția dreptului roman, după care proprietarul fondului avea dreptul, ca și astăzi, de a ține pentru dînsul lucrările făcute de

în reducere, respectă drepturile dobîndite de cei de al treilea de la donatar. Vezi, de asemenea, art. 765 C. civ. care menține înstrăinările și ipotecile constituite de descendentul donatar asupra imobilului supus raportului, soluție imprumutată de la art. 1016 din codul civil italian. Vezi asupra acestui text, t. III a Coment. noastre, p. 530 urm. și 536 urm., precum și D. Tăzlăoanu, *Dreptul* din 1904, No. 37.

(⁴) Vezi asupra art. 1164, t. VII a Coment. noastre, p. 34 urm.

(⁵) Cpr. Trib. Ilfov, *Curierul Judiciar*, din 1902, No. 35.

un constructor de rea credință, sau de a-l obliga a le ridica, fără însă ca acest din urmă să aibă drept la vre-o despăgubire ⁽⁶⁾.

În fine, Curtea mai pune în principiu că constructorul de rea credință nu poate exercita dreptul de retenție asupra imobilului revendicat.

Noi credem că nici constructorul de bună credință n'ar putea exercita dreptul de retenție pe care îl avea la Romani ⁽⁷⁾, pentru-că, după părerea noastră, dreptul de retenție menit a garanta plata unor anumite creanțe, fiind o măsură excepțională, nu poate să aibă loc de cât în cașurile statornicite de lege ⁽⁸⁾, și în specie, nici-un text nu-l conferă constructorului.

D. Alexandresco

CURTEA DE APÊL DIN IAȘI, S. II

Audiența din 20 Decembrie 1905

Președenția D-lui D. SOFIAN, Președinte

Emma Lisosky cere înlocuirea unor membrii în consiliul de familie al minorului Racoviță

Deciziunea civilă No. 149

Consiliu de familie.—Încheieri relative la compunerea lui.—Apel.—Inadmisibilitate.

Incheierile judecătorilor de ocoale sau tribunalelor, privitoare la constituirea și compunerea consiliilor de familie, nu sunt supuse apelului.

Curtea deliberând, și

Văzând apelul făcut de D-na Emma Lisoschi contra încheierii No. 4394 din 4 Noembrie 1904, prin care i se respinge cererea de a fi înlocuiți în consiliul de familie a minorului Vasile N. Racoviță, membrii D-r Em. Riegler, Nicu Ciurea și D-r Peride, cum și alți doi membri Gh. Racoviță și V. Bantaș;

Văzând că procuratorul apelantei nu mai susține în apel înlocuirea ultimelor doi membri;

Văzând incidentul ridicat de d-l Procuror că încheierile Tribunalului asupra constituirea Consiliului de familie nu sunt supuse apelului, și ascultând întâmpinările d-lui Gh. Cristofor, procuratorul apelantei;

Văzând că consiliile de familie se întocmesc de către judecătorii de ocol și de Tribunale într'un mod aproape discreționar, întru cât legea prin art. 356 și urm. din Cod. civ. lasă la aprecierea lor alegerea dintre persoanele care întrunesc condițiunile cerute de lege, a

consiliilor care prezintă mai multe garanții pentru ocrotirea intereselor minorilor; că, prin natura lor, aceste corpuri deliberante sunt supuse prefacerilor potrivit nevoilor celor chemați a figura sau a fi scutiți de sarcina de membru într'un consiliu de familie, și după interesele minorilor a căror protejare cere a se lua măsuri grabnice; ceea ce nu s'ar obține, dacă ar fi deschisă calea apelului contra încheierilor prin care se ia atare măsuri, deosebit de împrejurarea că instanțele de apel nici nu sunt în stare, ca primele instanțe, să cunoască împrejurările de fapt care necesitează prefacerile consiliilor de familie; că nu se poate ști anticipat că hotărîrea ce va lua consiliul de familie într'un caz anumit, va fi vătămătoare intereselor minorilor, pentru că nici nu se știe ce va zice consiliul; și afară de aceasta, autoritatea protejitoare, judecătorul de ocol sau Tribunalul, poate refuza omologarea unor asemenea delibărări prin încheieri, singurele care sunt susceptibile de apel, după art. 642 din Pr. civ., că, așa fiind, incidentul ridicat este fondat și apelul urmează a fi respins ca inadmisibil;

Pentru aceste motive, Curtea, în majoritate, respinge apelul d-nei Emma Lisoschi, etc.

(ss) D. Sofian, Em. Cernătescu, St. Mladoveanu, C. N. Buzdugan.

O s e b i t ă p ă r e r e

Sunt de părere că se poate intra în cercetarea apelului, pentru motiv că, de și Tribunalele întocmesc consiliile de familie după informațiunile ce culeg, dar nu este mai puțin adevărat că legea indică persoanele ce pot compune un consiliu de familie și arată și cașurile de incapacitate și nedemnitate;

Că, dacă la întocmirea consiliului, se poate lăsa libertate absolută Tribunalului, nu cred că tot așa trebuie a se urma și în caz când este vorba de excluderea unui membru din consiliu pentru unul din motivele arătate de art. 183 și urm. din C. civ.;

În acest caz, se naște un litigiu, pot fi în joc interese grave ale minorilor, sau onoarea însuși a unui membru din consiliu; trebuie deci să se lase dreptul de apărare; trebuie a se aplica art. 399 Cod. civil, adică aceleași reguli ca și la destituirea unui tutore, fie că Tribunalul a admis, fie că a respins destituirea.

(ss) D. Grigorovici.

Observație.—De și soluția admisă de Curtea din Iași, prin decizia ce publicăm astăzi, a fost consacrată și de Curtea din București (v. *Dreptul* din 1905, No. 75, p. 515), totuși opinia minorității ne pare cu mult mai juridică. D. A.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BACĂU

Audiența de la 21, 24 Februarie și 1 Martie 1906

Președenția D-lui DIONISIE IONESCU, Judec. de ședință

Neculai Tomiță cu Aristița Șt. Tomiți

Sentința No. 117

Acțiune cambială.—Cambii care nu conțin pe lângă formula «bun și aprobat» și arătarea în litere a sumei pentru care se obligă debitorul ce se află în condițiile art. 275 C. comercial.—Dacă pe temeiul unor asemenea efecte se poate intenta acțiune cambială.—(Art. 271, 273 și 275 C. com.)

Dispozițiunile art. 275 C. comercial, relative la cambiile scrise de un altul de cât debitorul, că în cazul când dânsul (debitorul) nu este comerciant, industriaș, plugar, vier, slugă sau lucrător cu mâna, pentru a subscrie în mod va-

(6) Constructorul de rea credință era lipsit la Romani nu numai de dreptul de despăgubire, dar și de posibilitatea de a-și revendica materialul său cât timp clădirea era încă în picioare, dreptul de revendicare nedeschidându-se pentru dinșul de cât prin dărîmarea clădirei «*Ejus materia ad pristinum dominum redit, sine bona fide, sirve mala edificium exstructum sit*». (L. 2, Cod. De rei vindicatione, 3. 32).

(7) Cpr. Instit. § 30, II. 1 și L. 38, în fine, Dig. De rei vindicatione, 6. 1.

(8) Veđi în acest sens C. București, *Dreptul* din 1884, No. 25. Cpr. Cabrye, *Droit de rétention*, 67 urm., p. 107 urm.; Laurent VI, 181 și XXIX. 293, 294, 298; Mourlon, III, 1246 și *Examen critique du Comment. de Troplong sur les privilèges*, II, 231, p. 727 urm. Chestiunea este însă foarte controversată. Veđi asupra acestei controverse, t. II a Coment. noastre, p. 467, nota 2; t. V, p. 340 urm.; t. VI, p. 17 și 61; t. VII, p. 281, ad notam și t. VIII, p. 443, 444 și 692. Veđi și Nacu, III, p. 149.

labil cambia, e dator să adauge la semnătura sa cuvintele: «bun și aprobat», arătând și în litere suma pentru care se obligă, constituie o dispozițiune imperativă a cărei neîndeplinire are de consecință destituirea cambiei de efectele ei speciale.

Astfel, acțiunea pentru neplata unor asemenea efecte, cari de și conțin formula „bun și aprobat”, însă debitorul nu arată în litere suma pentru care se obligă, nu se poate intenta pe cale de acțiune cambială, ci pe cale de acțiune ordinară.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere acțiunea cambială intentată de Neculai Tomiță în calitate de Epitrop al Bisericei Gregorienne (Armene) din Tg.-Ocna, contra d-nei Aristița Șt. Tomița, în calitate de tutrice a minorilor săi fi, rămași pe urma def. său soț din prima căsătorie, Sarchis A. Sandu;

Având în vedere că prin această acțiune, reclamantul pretinde suma de lei 4469.70 în baza a cinci bilete la ordin, semnate de pârîtă în calitate de tutrice, la ordinul reclamantului, ca epitrop al bisericei armene din Tg.-Ocna, dintre cari patru, pe suma de câte una mie lei fie-care, iar al cincilea pe suma de lei 469.40, toate emise la 1 Noembrie 1900 și fără scadență;

Având în vedere că pârîta prin avocatul său N. Mihail, contestă acestor bilete caracterul de cambii, de oare-ce dîsele nu poartă epoca plăteii, și fiind scrise de o persoană străină, de și conține formula de «bun și aprobat pentru suma de mai sus», nu se arată în litere, anume suma, pentru care se obligă, conform art. 275 din cod. com.; că prin urmare, biletele prezentate, pe baza cărora se cere condamnarea la plată, neavând caracterul de cambii, nu se poate exercita pe baza lor o acțiune cambială, care este o acțiune cu totul excepțională;

Având în vedere că atât prin acțiune, cât și concluziunile orale, reclamantul califică acțiunea sa de cambială și cere condamnarea la plată pe baza cambiilor prezentate;

Că este dar loc a se examina dacă titlurile prezentate de reclamant, așa după cum ele sunt alcătuite, constituiesc în adevăr niște efecte cambiale, și dacă pot servi de temei unei acțiuni cambiale;

Având în vedere că acțiunea cambială conform legii din 1 Aprilie 1900, prin care s'a modificat art. 349 din cod. com. se bucură de o procedură excepțională; că pentru a asigura cambiei, care astăzi a devenit un puternic instrument de credit, o plată cât mai repede și o grabnică executare, judecata în asemenea materie se face de urgență și cu termene scurte, apărarea este circumscrisă în marginile prevăzute de art. 349 din cod. comercial, iar hotărârile date asupra cambiilor, atât la prima instanță cât și în apel, sunt fără drept de opoziție, termenul de apel curgând de la pronunțarea hotărîrii, iar nu de la comunicare cum este în afacerile ordinare; că chiar prescripțiunea în materie cambială este numai de cinci ani, diferind de aceea în materie civilă și comercială, care este cu mult mai mare; că dar regimul cambial fiind cu totul excepțional și derogatoriu de la dreptul comun, el nu se poate aplica de cât cambiilor cari îndeplinesc condițiunile prevăzute de lege, rămânând ca celelalte obligațiuni, să fie cărmuite de procedura dreptului comun, după natura lor comercială sau civilă;

Având în vedere și obiecțiunile făcute de pârît în contra biletelor la ordin, pe cari reclamantul își sprijină acțiunea sa cambială;

Că în ce privește lipsa scadenței, ele conform art. 271 ult. aliniat din Cod. comercial, fiind considerate ca plătitibile la vedere, această omisiune nu le răpește caracterul lor cambial,

Considerând însă că din examinarea acestor bilete, se vede că ele sunt scrise de o persoană străină, iar semnătura pârîtei deși precedată de cuvintele «bun și aprobat pentru suma de mai sus» nu arată în litere suma pentru care ea se obligă; că aceste bilete fiind semnate de pârîtă ca tutrice și pentru copii săi minori, ei nu sunt comercianți, nici au vre-o profesiune din cele prevăzute de art. 275 Cod. comercial;

Considerând că formula de «bun și aprobat» urmată de arătarea în litere a sumei pentru care se obligă și de semnătura debitorului, atunci când cambia este subsemnată privată și scrisă de un altul de cât debitorul, și acesta nu are nici una din profesiunile prevăzute de art. 276 Cod. com., este o condițiune substanțială cambiei, și lipsa acestei condiții atrage după dînsa nulitatea cambiei și deci a contractului cambial, care este un contract cu totul formal, obligațiunea constatată prin cambie, transformându-se după natura ei în simplă obligație civilă sau comercială;

Că înscrisul cambial astfel degradat, nu mai poate servi, conform art. 1180 Cod. civil, nici ca o dovadă completă a acestor obligațiuni, ci este considerat numai ca un început de dovadă scrisă, care se poate completa cu martori sau presumpțiuni conform art. 1197 Cod. civil;

Că nu se poate zice, că art. 275 Cod. comercial fiind în urma art. 273, formalitatea «bunului și aprobat» cu arătarea sumei în litere, cerută de acest articol, nu ar fi esențială cambiei, întru cât condițiunile esențiale sunt prevăzute numai de art. 271 și 272 Cod. comercial și lipsa lor sancționată de art. 273 prin destituirea cambiei de efectele ei speciale;

Că din coroborarea și interpretarea logică și rațională a acestor texte de lege, rezultă evident că condițiunile prevăzute de art. 271 și 272 Cod. civil sunt generale tuturor cambiilor, pe când aceea prevăzută de art. 275 este specială acelor, cari fiind scrise de un altul de cât debitorul și acesta nefiind comerciant, industrial, plugar, vier, slugă sau lucrător cu mâna, este dator pentru a subscrie în mod valabil o cambie, să adauge la semnătura sa cuvintele «bun și aprobat» arătând în litere suma pentru care se obligă;

Că termenii acestui articol fiind imperativi, neîndeplinirea acestei formalități nu poate avea altă consecință de cât tot ceea ce prevăzută art. 273, destituirea cambiei de efectele ei speciale, mai cu seamă că valoarea probantă a unui asemenea înscris, ne mai fiind conform art. 1180 Cod. civ., de cât aceea a unui simplu început de dovadă scris, care se poate completa cu martori sau presumpțiuni, nu se poate pretinde că pe o asemenea cale, se poate reconstitui o cambie, care prin natura ei nu poate exista de cât în anume forme prevăzute de lege;

Că astfel fiind, biletele prezentate de reclamant, pentru a cere condamnarea pârîtei la plata sumei de lei 4469.40 neavând caracterul de cambii, nu se poate intenta pe baza lor o acțiune cambială;

Că întru-cât reclamantul atât prin acțiune, cât și oral înaintea tribunalului, a cerut ca această acțiune să fie judecată ca acțiune cambială, fără a declara că voește a-și modifica acțiunea în sensul de a fi considerată ca o acțiune ordinară, în care cas urma să se completeze dovada ce rezultă din aceste bilete, dînsa trebuie să fie respinsă, rămânând ca reclamantul să facă un alt proces pe cale ordinară, cu care ocaziune, să-și stabilească creanța sa față de minorii def. Sarchis Sandu; că, deși prin concluziunile scrise, dînsul declară în subsidiar, că tribunalul dacă găsește cu cale, ar putea modifica calificarea acțiunii, această declarație numai poate fi ținută în seamă, de oare-ce este făcută după închiderea debaterilor și în imposibilitate de a fi discutată și de partea adversă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Dionisie Ionescu, Tribunalul, respinge, etc.

(ss) Dionisie Ionescu, D. Golescu.

JURISPRUDENȚĂ STREINĂ

Curtea din Chambéry, 25 Fevr. 1905.

Responsabilitate. — Animal. — Presumpție de culpă. — Dovada contrară. — Caz fortuit. — Forță majoră. — Culpă victimei. — Greșala unui terțiu. — Art. 1385 C. fr. (1001 C. rom.).

Presumpția de culpă, edictată de art. 1385 C. civ. fr. (1001 C. rom.), în contra proprietarului unui animal sau în contra celui care se servește cu dînsul, pentru dauna cauzată de acest animal, nu este o presumpție juris et de jure; ea poate fi combătută prin proba contrară, și proprietarul animalului sau acel care se servește cu dînsul poate să dovedească că dauna a fost cauzată fie printr'un caz fortuit, fie prin culpa victimei, fie în fine prin culpa unui terțiu.

(Din Sirey, 1905. 2. p. 252).

Observație.—Decisia Curței din Chambéry, a cărei sumariu l'am reprodus mai sus, face o bună aplicare a principiului înscris în art. 1001 din codul civil. Veđi asupra acestei chestiuni, adnotația Directorului nostru, D-l D. Alexandresco, asupra unei sentințe a tribun. comercial din St. Etienne, publicată în *Curierul Judiciar* din 1902, No. 35, p. 293 urm. Veđi de același autor, *Dreptul civil român*, t. V, p. 560 urm. și autoritățile citate acolo.

(N. R.)

Curtea de casație din Franța, 29 Ianuarie 1906.

Responsabilitate. — Animal. — Dovadă. — Art. 1385 C. fr. (1001 C. rom.).

Dacă, după art. 1385 din codul civil (1001 C. rom.), proprietarul unui animal răspunde de dauna cauzată de acest animal, acel care invoacă această responsabilitate trebuie neapărat să dovedească că animalul pârțului este cauza daunei reclamate.

(Din Pand. Périod. 1906. 1. p. 110).

Observație.—Soluția admisă prin decisia de mai sus este incontestabilă. În adevăr, nu mai rămâne îndoială că, la caz de contestație, reclamantul trebuie să dovedească, conform dreptului comun (art. 1169 C. civ.), că dauna care face obiectul acțiunii provine din faptul animalului, care aparține adversarului său.

(N. R.)

Trib. civil din Bourg, 13 Fevr. 1906.

Responsabilitate. — Animal. — Servitor. — Presumpție de culpă. — Art. 1385 C. fr. (1001 C. rom.).

Proprietarul unui animal este responsabil de dauna adusă de acest animal servitorului său. Proprietarul animalului nu poate fi scutit de a-

ceastă responsabilitate, de cât stabilind că accidentul se datorește culpei victimei, sau unui caz fortuit ori de forță majoră.

(Din Pand. Périod. 1906. 2. p. 115).

Observație.—Soluția admisă prin sentința trib. din Bourg este incontestabilă. Veđi decisia Curței din Chambéry, publicată mai sus și autoritățile citate în nota care însoțește această decizie.

(N. R.)

BIBLIOGRAFII

A apărut în editura ziarului «Curierul Judiciar» Primul supliment din colecțiunea de legi financiare adnotate, cuprinzând: Legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe modificată în 1905; Legea timbrului modificată în 1906 cu instrucțiunile pentru aplicarea ei; Legea pentru urmărirea din 1905; Legea pentru înființarea taxei pe decaltru de vin, și desființarea taxei pe hectarul de vie; modificările aduse legii patențelor și tabloul aditional din 1905; legea pentru impozitul asupra venitului și capitalului mobil; legea impozitului personal; legea pentru înființarea casei de împrumut pe amanet; legea pentru drumuri; legea pentru organizarea administrației finanțelor statului; deciziunea Ministerului Domeniilor pentru înființarea secretarilor inspectori la camerele de meserii, a secretarilor de corporații și a creării biroului de percepere la fie care cameră de meserii.

Această lucrare se datorește D-lui G. St. Bădulescu, Prim-grefier la Înalta Curte de casație și Redactor la «Curierul Judiciar», cunoscut deja lumii juridice pentru lucrările sale cari au fost mult apreciate.

Prețul acestui supliment este de lei 4 bani 50, iar pe hârtie de lux lei 5. Volumul complet (împreună cu suplimentul) lei 10 bani 50.

Se găsesc de vânzare la Curierul Judiciar, 5 Calea Rahovei, București, și la autor, la Curtea de casație.

* * *

A apărut: **Gambia și acțiunea cambială**, Fascicula VII, (Comentariul titlului IX din Codul comercial), de d-l N. M. Părvulescu și C. St. Radian, avocați, Ploiești, (pag. 209—232). **Prețul 1.50.** De vânzare împreună cu celelalte fascicule la ziarul Curierul Judiciar Calea Rahovei 5, București.

* * *

A apărut: **Dreptul penal militar și Procedura lui**, de Locot. N. I. Popescu și Hugo Friedman. **Prețul 6 lei.**

Vom face în curând o dare de seamă asupra acestei interesante lucrări.

* * *

A apărut: **Anuarul baroului**, de d-l P. Ghiăcioiu, doctor în drept de la facultatea din Paris, avocat (Craiova). **Prețul 5 lei.** Depozit la Curierul Judiciar, Calea Rahovei 5, București.

* * *

A apărut: **Enciclopedia juridică**. Partea I, vol. I și II, cuprinzând jurisprudența română, de d-l F. Ciorapciu, doctor în drept, avocat al Statului. Fie care volum are aproape 800 pagini. **Prețul 12 lei** fie care volum broșat, iar legat în pânză 15 lei.

Depozit la «Curierul Judiciar».

* * *

Răgăm stărnitor pe abonații rămași în întârziere cu plata, abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, Bucerest, sau să plătească la prezentare numai în mîna încasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu matcă investite cu ștampila, Curierului Judiciar.